

Olje- og energidepartementet

27. januar 2023

Hørings svar – KU havbunnsmineraler og åpning

Pelagisk Forening viser til brev av 27. oktober 2022 om høring av konsekvensutredning for mineralvirksomhet på norsk sokkel og utkast til beslutning om åpning av område.

Intensjonen med høringen er å kunne åpne områder på norsk sokkel for både kommersiell leiting etter og på sikt utvinning av havbunnsmineraler. Vi er usikre på om dette skal skje i en og samme prosess eller to separate prosesser. Vi legger uansett til grunn begge deler i vårt høringssvar.

Pelagisk Forenings medlemmer leverer mat til en verdensbefolkning som baserer seg på, og krever, produkter som kommer fra bærekraftige bestander som lever i rene, rike hav. Departementet og næringen bruker store midler på å fremstille disse havområdene som naturlige og uberørte. Dersom hele eller deler av området åpnes for mineralutvinning vil dette kunne påvirke salgbarheten til norsk sjømat i verden.

Føre-var

Føre-var prinsippet er nedfelt i lov om naturmangfold § 9 og lyder:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Selv om ikke naturmangfoldloven gjelder i utredningsområdet er det nærliggende å bruke denne definisjonen av tilnærmingen. Det er også en naturlig forventning om at dette prinsippet også blir nedfelt i den nye havmiljøloven som regjeringen tenker å legge frem.

I høringsbrevet står det følgende:

Norge har lang tradisjon for forsvarlig ressursforvaltning som både legger til

rette for høsting av naturressursene samtidig som hensynet til miljøverdier og andre interesser blir ivaretatt. Mineralvirksomhet til havs er en ny og umoden næring i både nasjonal og internasjonal sammenheng. Gitt at kunnskapen i utredningsområdet er begrenset, er det særlig viktig med en føre-var-tilnærming. En slik tilnærming vil også være i tråd med anbefalingen fra det internasjonale høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi. Havbunnsmineralloven, som regulerer slik næringsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, fastsetter og legger grunnlaget for at slik virksomhet skal foregå på en forsvarlig måte.

Ut fra dette må vi tolke at departementet og regjering vil legge en føre-var tilnærming til åpning for både leting og følgelig utvinning. Det er et paradoks at man da foreslår å åpne deler av norsk sokkel når kunnskapsgrunnlaget er så åpenbart mangelfullt.

Det er tydelig i rapportene at man mangler kunnskap om hvordan miljøet i utredningsområder er, både når det gjelder biologi, geologi, oseanografi og kjemi og koblingen mellom disse og innad i dem. Det er også stor usikkerhet knyttet til hvordan eventuell leting og utvinning vil påvirke. Dersom ikke en føre-var tilnærming slår inn på åpning for kommersiell leting og utvinning av havbunnsmineraler vil, etter vår mening, prinsippet aldri bli benyttet i praksis.

Det er også stor enighet blant forvaltning og forskningsinstitusjoner¹²³⁴ at man per i dag ikke har nok kunnskap om området i dag for de samme momentene som vi skriver i avsnittet over. Det er enighet at man heller ikke vet nok om virkningene av leiting, og særlig utvinning. Vi stiller oss tvilende til om noen av delene, på grunn av kunnskapsmangelen, kan gjennomføres innen rimelig tid på en miljømessig forsvarlig måte.

Det er også et paradoks at industriaktører som har behov for mineralene på havbunnen allerede nå har uttalt at de ikke vil benytte seg av mineraler utvunnet fra havbunnen⁵. Norge burde også ta til seg de internasjonale signalene om temaet⁶.

Fiskeriaktivitet

Ifølge rapporten fra Fiskeridirektoratet foregår det kun et begrenset fiske i utredningsområdet. Disse dataene som de har lagt til grunn gjelder kun norske fartøy, og gjelder kun til og med 2019. Etter Brexit har norske fartøy blitt utestengt

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-konsekvensutredningsprogram-for-mineralvirksomhet-pa-norsk-kontinentalsokkel/id2828123/?uid=0ea88e1f-5252-4088-9595-ffae1c262f1a>

² <https://www.hi.no/hi/nyheter/2021/november/risikosport-pa-havets-bunn>

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-konsekvensutredningsprogram-for-mineralvirksomhet-pa-norsk-kontinentalsokkel/id2828123/?uid=299a7d68-795b-4fe3-b1a5-ef3db5f6cb1e>

⁴ <https://oceanpanel.org/publication/ocean-solutions-that-benefit-people-nature-and-the-economy/>

⁵ <https://borsen.dagbladet.no/nyheter/skionner-ikke-norge-hastverk/77922987>

⁶ <https://savethehighseas.org/resources/publications/dscc-submissions-to-july-2019-isa-session-25/>

fra fiske i britisk sone og en betydelig andel av den norske makrellkvoten er tatt i norsk sone, inkludert innen utredningsområdet. Fiskeriaktiviteten for disse årene er ikke tatt med og dette er viktig å ta hensyn til. Avtaler med våre naboland påvirker hvor mye man fisker i norsk sone. Det må tas hensyn til.

Rapporten fra Fiskeridirektoratet legger til grunn at det tidligere har vært et begrenset fiske etter lodde utenfor Jan Mayen. Dette kan ta seg opp igjen. Det er også få betraktninger i rapporten angående fremtidige fiskerier. Dette er uheldig. Når regjeringen ønsker å åpne et område for leiting og utvinning av mineralvirksomhet på havbunnen forutsettes det at dette vil gjelde for et ganske langt tidsrom, selv om vi ikke har sett noe tall på dette. Det er behov for mat til en økende befolkning og det er også behov for å finne nye arter som kan inngå i for til oppdrett. Mesopelagisk arter kan være et fiskeri som i fremtiden, med nyere og bedre teknologi, kan bli viktig. Dette fiskeriet vil kunne foregå i utredningsområdet.

Det er i tillegg stor usikkerhet til hvor stort et eventuelt åpningsområde vil være, og om det kan foregå fiskeriaktivitet der, og hvis det kan; om det settes begrensninger på aktiviteten i noen form.

Det er også svært viktig å påpeke at fisket eksisterer på grunn av at de naturlige forholdene legger til rette for det. Dersom noe av dette blir negativt påvirket på grunn av leiting eller utvinning av havbunnsmineraler vil det kunne ha effekter langt utenfor utredningsområdet.

Åpning

Ifølge høringsbrevet har departementet lagt til grunn en tidsplan der man våren 2023 skal legge frem en stortingsmelding om åpning for mineralvirksomhet for hele eller deler av utredningsområdet. Da må man legge til grunn at kommersiell leiting, om tidsplanen gjennomføres, vil ta til innen et par år. Kunnskapsgrunnlaget vil ikke oppdateres godt nok innen den tid, og foreløpig er ikke teknologien moden for utvinning enda. Per nå fremstår en åpningsprosess som for prematur til å kunne startes etter vår mening. Vi mener også at man i større grad må se på en helhetlig forvaltning av havområdene; OED og andre departementer er i gang med flere utredninger og prosjekter som bør sees i sammenheng.

Konklusjon

På grunn av

- området størrelse,
- den enorme kunnskapsmangelen for både hvordan området er i dag og fungerer i dag,
- hvordan naturen blir påvirket av leiting/utvinning,

- den umodne teknologien, og
- tidsperspektivet

kan ikke Pelagisk Forening støtte en åpning av hverken hele eller deler av utredningsområdet for hverken kommersiell leiting eller utvinning av havbunnsmineraler.

Med hilsen

Pelagisk Forening - Pelagisk Servicekontor AS

Mariann Frantsen
daglig leder

Mia Høgi
seniorrådgiver